Zápal močového mechúra

Zverejnené: 18. februára 2025 | Autor: Mgr. Hana Neuschlová

Cystitída je zápal močového mechúra, ktorý je zvyčajne spôsobený bakteriálnou infekciou. Patrí medzi najbežnejšie typy infekcií močových ciest (UTI), ktoré postihujú výstelku močového mechúra. Cystitída je častejšia u žien kvôli kratšej močovej rúre, vďaka ktorej sa baktérie ľahšie dostanú do močového mechúra.

Príznaky

Príznaky cystitídy sa môžu líšiť v závažnosti, ale zvyčajne sa prejavuje nasledovne:

- bolesť alebo pocit pálenia počas močenia (dyzúria),
- častá a naliehavá potreba močiť (aj keď sa vylučuje málo moču),
- zakalený alebo silne zapáchajúci moč,
- bolesť v dolnej časti brucha alebo panvy,
- krv v moči (hematúria),
- pocit neúplného vyprázdnenia močového mechúra,
- slabá horúčka (menej častá, ale možná v závažnejších prípadoch).

Príčiny

Príčiny cystitídy možno rozdeliť do dvoch hlavných kategórií – infekčné a neinfekčné.

Infekčné príčiny:

- Bakteriálna infekcia je najčastejšia príčina cystitídy, spôsobená najmä baktériami Escherichia coli (*E. coli*), ktoré bežne žijú v črevách, no môžu vstúpiť do močového traktu, a tak spôsobiť infekciu.
- Sexuálna aktivita – v niektorých prípadoch môže sexuálny styk zaviesť baktérie do močového traktu, čím sa zvyšuje riziko cystitídy.
- Močové katétre – dlhodobé používanie močových katétrov môže zaviesť baktérie do močového mechúra.
- Iné infekcie – plesňové infekcie (ako je *Candida*) alebo vírusové infekcie môžu tiež spôsobiť cystitídu, hoci sú menej časté ako bakteriálne infekcie.

Neinfekčné príčiny:

- Chemické podráždenie – vystavenie určitým chemikáliám v produktoch osobnej hygieny (ako sú mydlá, spermicídy alebo bublinkové kúpele) môže dráždiť močový mechúr a spôsobiť cystitídu.
- Radiačná terapia – radiačná liečba v oblasti panvy môže dráždiť výstelku močového mechúra, čo vedie k radiačnej cystitíde.
- Lieky – niektoré lieky, ako sú chemoterapeutické lieky (napr. cyklofosfamid), môžu spôsobiť zápal močového mechúra.
- Chronické stavy – stavy ako intersticiálna cystitída (chronický zápal močového mechúra) bez zjavnej infekcie, môžu spôsobiť pretrvávajúce podráždenie močového mechúra a nepohodlie.
- Blokády močových ciest – obličkové kamene alebo zväčšená prostata môžu brániť prietoku moču a viesť k podráždeniu alebo infekcii močového mechúra.

Diagnostika

Diagnostika cystitídy zvyčajne zahŕňa kombináciu anamnézy, fyzikálneho vyšetrenia a laboratórnych testov:

1. Anamnéza a symptómy – lekár sa zvyčajne informuje o príznakoch (bolesť pri močení, časté močenie, krv v moči), trvaní a potenciálnych rizikových faktoroch.
2. Analýza moču – vzorka moču sa testuje na prítomnosť baktérií, bielych krviniek (ktoré naznačujú zápal) a červených krviniek (naznačujú krv v moči).
3. Zobrazovacie metódy (ultrazvuk, CT vyšetrenie alebo röntgen) sa vykonávajú v prípade opakujúcich sa alebo komplikovaných prípadov, aby sa skontrolovali štrukturálne abnormality, obličkové kamene alebo nádory, ktoré by mohli prispievať k podráždeniu močového mechúra.
4. Cystoskopia (v zložitých prípadoch) – ak sú príznaky chronické alebo nereagujú na liečbu, lekár môže odporučiť cystoskopiu (vloženie tenkej trubice s kamerou (cystoskop) do močového mechúra cez močovú trubicu, aby sa vizuálne preskúmala výstelka močového mechúra na abnormality, ako sú zápaly, kamene alebo nádory).

Liečba

Liečba cystitídy závisí od základnej príčiny (bakteriálna infekcia, neinfekčné podráždenie alebo chronický stav). Tu sú hlavné prístupy.

Bakteriálna cystitída

- Antibiotiká – primárnou liečbou bakteriálnej cystitídy je liečba antibiotikami. Typ a trvanie závisí od závažnosti infekcie a špecifických baktérií. Bežne predpisované antibiotiká sú trimetoprim/sulfametoxazol, fosfomycín, cefalexín.
- Úľava od bolesti – voľnopredajné lieky proti bolesti, ako je ibuprofén alebo paracetamol, môžu pomôcť zmierniť bolesti močového mechúra.
- Zvýšený príjem tekutín – odporúča sa pitie väčšieho množstva vody a čajov, pretože môže pomôcť vyplaviť baktérie z močového mechúra.

Neinfekčná cystitída

- Vyhýbanie sa dráždivým látkam – ak je cystitída spôsobená chemickými dráždidlami (napr. určitými mydlami alebo hygienickými výrobkami), kľúčom k zmierneniu príznakov je vylúčenie používania týchto výrobkov.
- Tréning močového mechúra a fyzikálna terapia – v prípadoch chronickej neinfekčnej cystitídy sa na zlepšenie symptómov môžu odporučiť techniky tréningu močového mechúra a fyzikálna terapia panvového dna.

Chronická alebo rekurentná cystitída

- Dlhodobé alebo nízke dávky antibiotík – pre opakujúce sa infekcie môže byť predpísané antibiotiká na dlhodobo alebo režim s nízkymi dávkami antibiotík, aby sa zabránilo budúcim infekciám.
- Preventívne opatrenia – v niektorých prípadoch môžu lekári odporučiť zmeny životného štýlu, ako je dostatočný príjem tekutín, utierať sa spredu dozadu, močiť po sexuálnej aktivite a vyhýbať sa dráždivým látkam (napr. voňavým výrobkom, niektorým potravinám).

4. Pre ťažké alebo komplikované prípady:

- Hospitalizácia – ak sa infekcia rozšírila do obličiek alebo spôsobuje iné závažné komplikácie, môže byť potrebná hospitalizácia a intravenózne podanie antibiotík.
- Chirurgia – zriedkavo môže byť potrebná operácia v prípadoch štrukturálnych abnormalít, opakujúcich sa infekcií alebo závažných komplikácií, ako sú močové kamene.

Záver

Najčastejšou príčinou cystitídy je obvykle bakteriálna infekcia, no k zápalu močového mechúra môžu viesť aj neinfekčné faktory (chemikálie, lieky alebo základné zdravotné stavy). Cystitída často vedie k nepohodliu a bolesti počas močenia, častému nutkaniu na močenie a bolesti v dolnej časti brucha.

Cystitída je zvyčajne diagnostikovaná kombináciou anamnézy a analýzy moču, v komplikovanejších alebo opakujúcich sa prípadoch sa môžu použiť aj ďalšie testy (zobrazovacie metódy alebo cystoskopia).

Liečba cystitídy zvyčajne zahŕňa antibiotiká pri bakteriálnej infekcii, vyhýbanie sa dráždidlám pre neinfekčné prípady a ďalšie opatrenia, ako je úľava od bolesti a zvýšený príjem tekutín.
